

Václav Havel: [...] má smysl jen tehdy, bude-li mít permanentní složení, že. Nebude-li jakýmsi průchozím domem, protože potom ztrácí smysl a přestává být operativní. A musí pracovat krizový štáb, který je posléze podezírán z toho, že cosi dělá bez této akční skupiny. A to, co říkal Martin Klíma, s tím souvisí. Že se neprojedná jedna věc, druhá, třetí, ale projednávají se některé už projednané prostě proto, že u toho jejich předchozího projednání nebyl ten, kdo to tady jako naléhavost žádá nebo sděluje. Ta [akční skupina] by měla mít permanentní složení, nemusí tady permanentně sedět, může tu sedět jednou denně, ale musejí sem přijít všichni ti, který sem patří a nemůžou bejt někde jinde – a přijít druhej den a říkat: Jak to, že tamto jste zkazili?! A proč jste udělali toho předsedu vlády a ne tamtoho?! A proč jste byli na Hradě nebo nebyli na Hradě?! A bude to říkat jen proto, že byl na obědě s vyslancem nebo co já vím, kde byl.

Radim Palouš: Pozorujete, že i při tomto zasedání neustále fluktuují lidi sem, ven, dovnitř, ven, takže to, co se řeklo před pěti minutami, někteří už nevědí. Takže nejenom že sem nechodí vždycky ti, kteří sem patří – ačkoliv existuje seznam a ačkoliv jsme rozděleni do komisí – nýbrž že během tohoto zasedání běhají lidi sem a tam. Není možno zřejmě v dané situaci opravdu, aby tomu tak nebylo. Je to možno omezovat, ale není možno zcela, poněvadž jsme zachytitelní jinými důležitými věcmi jenom na tento okamžik, jenom na tuto chvíli a pak se děje to, že ta práce je takhle rozplízlá a otázky se neřešej systematicky. Ode dneška se začíná pořizovat zápis.

Ladislav Kantor: Ode dneška se bude pořizovat zápis, který bude rozdán všem a nebudem se k tomu tím pádem muset vracet.

Ivan Gabal: Já bych chtěl tady navázat na tohleto. Já mám dojem, že jsem tu teď většinou bejval, ale nevylučuju, že jsem tady někdy nebyl, když se tohleto řeklo. Máme my zdůrazněnou otázku, co budeme chtít od té prozatímní vlády? Co považujeme za hlavní, že by měla udělat?

Václav Havel: Máme, máme. Ta vláda, ať bude složena jakkoli a budou-li tam naše předsunuté hlídky, jako že zřejmě nějaké budou, i když třeba ne v rozsahu – teď mluvíme o alternativě, že tu vládu dělá Adamec, což za půl hodiny může bejt jinak – bude-li to vláda Adamcova, která vezme naše určité předsunuté hlídky do sebe, které budou připravovat půdu jakési lepší vládě než Adamcově, tak jejich úkol je naprosto jasný, že. Všeobecný úkol je chystat svobodné volby do července, legislativně a všema jinejma opatřeníma.

Další úkol je připravovat půdu pro skutečnou ekonomickou reformu, nikoli pro tu přestavbu, co má začít 1. ledna. Další úkol je dostat bezpečnost od vnitra, přetransferovat [ji] pod místopředsedu vlády, který bude mít na starosti legislativu, mocenské nástroje a podobně.

Ochromit Státní bezpečnost; ta armáda se zdá bejt zmáknutá. Za chvíli sem má přijít ministr národní obrany. Sám on sem. Ty hlavní pilíře té totalitní struktury je třeba posichrovat v tom směru, že nás nebudou trvale ohrožovat a strašit těma pučema a tím vším. Dále urychleně zákon svobody projevu, shromažďovací a tak dále.

Ta ekonomická předsunutá hlídka v podobě inženýra Dlouhého a inženýra Klause má další aktuální úkol: zabránit tomu, aby sem teď, když se Československo stalo slavné, jacísi milionáři investovali prachy, který budou vkládat do jámy jakési a jenom budou zadlužovat Československo. Hlídat ty banky a tohle, aspoň aby se nestal bezprostředně nějaký průser. Operativní je ještě problém Lidovejch milicí, kterej se řeší. Urbánek nám už řekl, že ty zbraně všechny jsou zamknutý pod armádou. A i o tý bezpečnosti a tak. Ochromovat tyhle totalitní mocenský nástroje, který jsou hlavní brzdou vývoje k volbám skutečně svobodným, a zároveň připravovat k těm svobodným volbám půdu a připravovat tu ekonomickou reformu. Ti ekonomové se v těch ústavech všichni spojili a mají to víceméně promyšlený a chystají to a budou mít dva lidi v tý vládě, která bude přichystávat půdu v okamžiku, kdy tam oni vtrhnou v celém rozsahu a dostanou ta hospodářská ministerstva, která zatím si obsaděj komunisti, pochopitelně.

Tak já vidím ten úkol této prozatímní vlády, ale za minutu může být všechno jinak. Může nastat ústavní krize, sehraná a domluvená, že nebude ani prezident ani předseda vlády [a oni] řeknou: Způsobili ústavní krizi! A tak dále. A může nastat nějaká úplně jiná alternativa. V tuto chvíli to vidím takto, jak zde říkám, a problém nevidím ani tak v té koncepci samé, jako v tom, že nebyl čas tuto koncepci kompetentně projednat a schválit. Protože tato akční skupina stále se proměňující a nutnost neustále řešit naprosto akutní a nezbytné úkoly nedovolily vůbec to nějak v klidu pořádně projednat. Projednávali jsme to tu jednu noc, ale tady byli jen ti, co zůstali vzhůru, a teďko to ostatní předtím a potom mi připadá takové rozptýlené. Proto jsem hovořil o tom, že musí bejt jasně řečená určitá hodina každéj den, kdy tato akční skupina pracuje, a musí tady každý bejt, a pokud tady nebyl, tak nemůže příští den něco říkat.

Radim Palouš: Což děláme a skutečně akční skupina těch čtrnáct dní denně zpravidla v deset hodin zasedala. Teď v jedenáct, je to posunutý na jedenáctou hodinu.

Petr Pospíchal: Byly tady takový návrhy, aby ta akční skupina zasedala permanentně. Jaksi zcela permanentně to není možný, to je jasný, to by se zase odcházelo, přicházelo. Ale musí zasedat často. V minulých dnech byla samozřejmě kritika proti uzavřenosti toho jednání. Myslím si, že to je vyřešený, že to všichni chápeme. Ale k tomu, abychom měli jakejsi vliv a byli v neustálém spojení s krizovým štábem, tak tu musíme sedět ne jednou denně – vývoj událostí nejde po hodinách, ale po minutách – musíme tu sedět několikrát denně na kratších

setkáních. Kratší, několikrát denně předem vymezený čas, a každé nechť se v sobě ukáží a neříká víc než tři věty. Bohužel taková je doba, taková je situace, musíme to tak dělat. Několikrát denně, krátké výstupy a všichni.

Radim Palouš: Budeme to dělat dvakrát. Jednou dopoledne a jednou odpoledne.

Petr Pospíchal: Já jsem tu k dispozici ve dne v noci, já tu spím. Čili to se taky může využít.

Václav Benda: Navazuju na Petra Pospíchala a na Vaška. Nechť se jaksi plénum zruší nebo nechť se jaksi plénum přesně definuje. Ale bylo by velmi žádoucí, aby lidi z akční skupiny chodili na to plénum. Třeba jak jsme tady seděli včera, tak tam jaksi kromě Radima, který to řídil, a kromě mě, který jsem měl nějaké informace, prakticky seděli lidi úplně odjinud – a vyvolává to disharmonie.

Ivan Galal: To, co chceme od té vlády, je teda hodně. Já osobně pokládám za nejdůležitější tu rychlou legislativu. Zákony, který položí základy demokratického, pluralitního politického systému. To je věc, kterou pokládám, že bychom měli udělat tak nejrychleji. Za situace, která teďka je, předpokládám, že to skutečně nejde jinak zařídit, než že tam budou nějaký lidi, tak jak je to teďka udělaný. A to, co jsem tady říkal předtím, že se ty věci mají trochu víc projednávat a tak dále, i s tím, že se teď musí vzít do úvahy, že se udělaly i nějaký chyby. Prostě by to mělo platit dál a mělo by tady fungovat pořádnější to jednání.

Rudolf Battěk: Ten itinerář těch požadavků, kterej tady Vašek nastínil, to, co od vlády vlastně budeme chtít, to já myslím – Michal Horáček: Vašku poslouchej...

Václav Havel: ...nebo na neutrální půdě, v Orientálním salonku.

Michal Horáček: Dobře.

Vladimír Hanzel: Oč se jedná Vašku?

Václav Havel: Ministr národní obrany najednou nechce přijít sem, no.

Rudolf Battěk: Orientální salonek je taky dobrý, pokud nemá zahnutou šavli. To, co Vašek tady řekl, že budeme chtít a klást požadavky na tu vládu přechodného období, to já myslím, že je srozumitelný a že ten rozsah i kvalita těch požadavků je naprosto jasná nám všem. Na to nelze říci nic jiného, než že s tím počítáme. Ale já spíš se na to dívám teď prakticky a to je ten další základní moment, který bychom si měli ujasnit, abychom se nedostali znova do nějaké patové situace. Bohužel nevím, co Adamec ráno v tom projevu říkal. On se snad jenom vyjádřil trošku jako s pochopením pro ten návrh Čarnogurského a Mira Kusého?

Radim Palouš: A Millera.

Rudolf Battěk: A Millera. Nic jinak zvláštního neřekl. Podívejte se, je nutno počítat s tím, že je to další moment jeho hry. To je další karta, kterou do toho vložil. A teď já docela prakticky si kladu otázku: Vašku, je jistota – samozřejmě, že není žádná jistota –, že tu vládu

přijme v té podobě, jak jste mu ji nastínili, s těmi sedmi lidmi? On nás postaví v určitém časovém okamžiku před to, že nám řekne: Taková je vláda! A může to bejt další tragickéj stav. Já už jsem to tady jednou řekl. My bychom se měli pokusit toho Adamce dostat k jednání a tu vládu dojednat, skutečně. Dojednat! Vědět předem, kdo tam bude. Ne abychom byli v nějakém očekávání, co on si řekne.

Václav Havel: Ten harmonogram je takový. Aspoň jak on nám řekl. Samozřejmě to může bejt všechno jinak. Že než vládu představí, předvede parlamentu a tím i veřejnosti a tisku a světu, že ji předvede nám. To znamená, ne že tam všichni ti ministři budou, ale že nám ji řekne a zjistí náš názor. A bude chtít zhruba znát, zda tuto vládu vypískáme, nebo co jí řeknem. A na to je čas.

Ta vláda zatím není a až bude, tak se máme čas sejít a rozmyslet se, co si o ní myslíme. Je předčasný o tom mluvit, když to nevíme. Ta vláda může být z patnácti generálů a může tam být tolik skvělejších lidí, že nás to úplně zaskočí a vyvede z rovnováhy. Ale tady jsou teď kon jiný možnosti ještě. Tady je možnost jeho odpolední demise, protože on jde odpoledne na Hrad poté, co na Národní frontě... Měli jsme tady ty ústřední tajemníky obou stran a ti tam budou, ti s našima všema návrhama souhlasej a podporujou je. Jsme zajedno se stranami Národní fronty, ale to předsednictvo ÚV KSČ – tam jsou ještě jakýsi i jiný spolky než jen ty dvě strany Národní fronty. A tam se cosi stane. To se hnedle dozvíme, co se tam stane. A potom on má jít k prezidentovi. U toho prezidenta má říct, že vládu znova chce předělat nebo mu chce už předložit nějaký návrh, dříve než ho projedná s náma, nebo mu může podat demisi. A to může být součástí té hry, že pak bude rezignovat prezident a nastane stav bezvládní, nebude žádná výkonná moc a řekne se, že my jsme to způsobili a [oni] něco vymyslej.

Anebo může bejt to, že on podá demisi a předá to tomu Štalfovi [Čalfovi] nebo Urbanovi, svému místopředsedovi, a Husák zůstane. Prostě těch možností je moc. To se dozvíme. První zprávy budeme mít podle mého odhadu až kolem třetí hodiny. A bude to daleko aktuálnější, jak se postavit k té situaci, co tehdy bude, než jak se postavit až k té vládě, protože tu vládu budeme pravděpodobně znát až zítra nejdřív.

Rudolf Battěk: No dobře, ale například víme, jak se zachováme, nebo máme určité alternativy, jak budeme postupovat na základě těch možností, které jsi zde říkal? To bych předpokládal, že jako samozřejmou věc už byste –

Václav Havel: O tom jste tady měli už dávno jednat! To jste mi už měli říct!
Neidentifikovaná osoba: Já chci dát k úvaze něco, ale opravdu jenom k úvaze v návaznosti na pana Battěka a Vaška. Je pravda, že Adamec nás může postavit před leccos. Dávám k úvaze,

jestli tu není taky taková možnost: Sestaví nějakou vládu, nám se nebude líbit, ale budeme se s Adamcem nadále již bavit nikoli o osobách, o vládě, ale o tom, že okamžitě programově prohlásí, že ve spolupráci s Občanským fórem vytvoří tu základní demokratickou legislativu. Když udělal tu vládu »15:5«, tak prohlásil, že všechny zákony se budou dopracovávat. Jo? Víme, co tam na těch stolech leží. Jestli není možnej nějaký takovej postup, že by se změnilo to jednání. Nebavte se o osobách. Teďka tam třeba bude Čarnogurský, Kusý, nebudou tam ti ostatní, nebude to vypadat. Ale bavit se o vládním programu a trvat na tom, že Občanský fórum chce v tom programu mít a účastnit se některých prací –

Václav Havel: To je dobrý. Rozumíme ti: legislativa důležitá. To se dá říct jednou větou. Máme to sice roztvářený tým, že tam navrhujeme Suchého, Kusého přes celou oblast legislativy. Nedostane-li se do té vlády, tak víme, že to chceme, že jo? To já mám dojem, že je jasný. A pracují na tom všelijaký právníci a tak. Ale o programu budeme s nima mluvit – obávám se – až pozejtří. To jako ještě se dá doladit. Rudolf Battěk správně říkal: »Máme pro různé alternativy, co mohou nastat dneska ve dvě hodiny, máme názor, jak se v které z nich zachovat?« Já se domníval, že tato akční skupina tu sedí proto, aby o tom mluvila, a že už to má možná projednaný. A přišel jsem sem v naději, že mi to řekne. Protože to bych měl vědět, protože mě tam všude chtějí, buďto do televize nebo k nějakým předsedům vlád nebo podobně.

Radim Palouš: Akční skupina zatím vyslechla výklad Petra Pitharta. A potom jsme se začali bavit o tom, jak to tady u nás v podstatě funguje anebo nefunguje. [...] jednak jak pracujeme my a jednak co chceme, aby se politicky dělalo, koncepčně vůči vládě a vůči prezidentovi. Takže jsme se nedostali ještě k tomu, abychom tohleto konkrétně projednávali.

Václav Havel: No je jedna a ve dvě musíme být přichystáni na nejrůznější alternativy.

Radim Palouš: No já jsem už tady taky říkal –

Ladislav Kantor: Tak pojďme na to! Máte něco k věci, pane [...]?

Neidentifikovaná osoba: Podle mého názoru je důležitý stav těch dvou lidí, že jo? Když teda složí prezident funkci a když teda Adamec toho bude chtít zneužít a půjde od toho. To je –

Václav Havel: On bude chtít spíš jít na tu prezidentskou funkci.

Neidentifikovaná osoba: Tak to jsme odmítli. To je asi ta otázka první – jako alternativa, to, co k tomu. A v případě že ne, tak už je tady taková ta rozpracovaná alternativa toho, co uděláme, když ta vláda bude nějakým způsobem přijatelnější nebo když se tohle nestane. Priorita by teď asi byla jen pro ty nejkritičtější chvíle.

Jiří Černý: Pojďme tedy návrhy na předsedu vlády a na prezidenta.

Petr Miller: To už se tady diskutovalo celou noc.

Neidentifikovaná osoba: Já se obávám, že už je pozdě dneska. Ta situace už je posunutá tak, že jak ten slovenskej požadavek demise Adamcovy (ten byl reálnej před deseti dny), tak prezidenta skutečně vytváří tu ústavní krizi teď.

Václav Havel: To, co říkal Jirka, není úplně od věci. Musíme být připraveni, že ve čtyři, ve dvě hodiny nastane nová situace. A má několik alternativ. Jedna z těch alternativ je, že předseda vlády podá demisi. Funkce prezidenta s funkcí předsedy vlády je natolik provázaná – i tím, že jeden musí být Čech a druhý Slovák a tak dále –, že bysme měli být připraveni na alternativu, že on normálně dá demisi. Ta má dvě podalternativy: Že ji dává proto, aby byl prezidentem anebo proto, aby se vrátil k mamince a odpočíval, že ano. Čili na tuto alternativu musíme být připraveni, i na její dvě podalternativy. Ale jsou i jiné alternativy, že. O tom právě čekám, že debatujete a dáte mi příkazy, jak mám jednat, když mě tam někde zvou.

Rudolf Battěk: No já se domnívám, že v této chvíli Adamec už měl naprosto jednoznačně vědět, že žádná alternativa jeho prezidentství neexistuje! To mu mělo být řečeno tak jako – Václav Havel: Vždyť mu to bylo včera ráno napsáno! (Několik přítomných hovoří najednou.)

Rudolf Battěk: Proč o té alternativě ale uvažujete?

Petr Pithart: Ale ne! Že on se o to může znovu pokusit.

Rudolf Battěk: Ale nemůže se pokusit!

Petr Pithart: Naše stanovisko bylo naprosto jednoznačné!

Václav Havel: My jsme mu to napsali včera ráno. Četl to a četl to Urbánek a všichni. My jsme mu jasně psali, že prezidentem být nemůže, protože by neměl podporu veřejnosti ani naši. Jo? Ale nejsou přece zvyklí brát ohled na mínění veřejnosti. On tam prostě míří, protože ho tam chce Gorbačov. A ta situace může být nastražena tak, že jeho demise mu bude otvírat dveře na Hrad. Co v takové situaci? V takové situaci budeme trvat na svém, že prezidentem být nemůže! To je jasné. Ale proto musíme mít někoho, o kom si myslíme, že prezidentem být může. Za první. A za druhé: Musíme pro takový případ mít stanovisko k té demisi. Buď to mu říct, aby ji odvolal, anebo jít na Hrad a navrhnout jiného premiéra.

Rudolf Battěk: O tom už jsme si tady dost jasně řekli závěry, aspoň předběžné.

Vynechána pasáž, v níž Šimon Pánek informoval akční skupinu o výsledcích improvizovaného průzkumu veřejného mínění, který v minulých dnech provedli studenti. Otázka položená respondentům zněla: Kdo by se podle vás měl stát prezidentem republiky? 80 % dotázaných odpovědělo nevim; 10 % Dubček; 7 % Komárek; 1,3 % Adamec, 1 % Havel, 1 % Císař.

Petr Miller uvedl, že velká většina dělníků ČKD Praha na včerejším mítinku navrhovala do funkce prezidenta Zdeňka Jičínského. Jiří Černý doporučil, aby KC OF kandidovalo do funkce předsedy federální vlády Jána Čarnogurského a do funkce prezidenta Jiřího Hanzelku. Uvedl, že brněnští studenti vystoupili s prezidentskou kandidaturou Věry Čáslavské. Petr Burian poté navrhl, aby KC OF okamžitě kandidovalo Jána Čarnogurského do čela federální vlády a Václava Havla do prezidentského úřadu.